

**Oświadczenie złożone
przez senatora Ryszarda Knosalę
na 58. posiedzeniu Senatu
w dniu 2 lipca 2010 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego

Jak wynika z opublikowanej przez Najwyższą Izbę Kontroli w pierwszym półroczu 2010 r. Informacji o wynikach kontroli prawidłowości gospodarowania i nadzoru nad wybranymi zabytkami nieruchomymi w latach 2004–2008, organy administracji publicznej, realizując zadania w tym zakresie, nie ustrzegły się szeregu poważnych nieprawidłowości, co spotkało się z negatywną oceną NIK.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że większość zabytków nieruchomych stanowiących własność publiczną jest w bardzo złym stanie. Co więcej, nie są podejmowane wystarczające działania, aby temu zapobiegać.

Obecny stan rzeczy spowodowany jest działaniem bardzo wielu nakładających się na siebie czynników. Przede wszystkim, jak zauważa NIK, „publiczni właściciele tych obiektów w sposób niedostateczny realizują obowiązki w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami”, wykazując przy tym „rażące niedbalstwo w gospodarowaniu zabytkami”. Prowadzi to do stopniowej degradacji wspomnianych obiektów spowodowanej warunkami atmosferycznymi, pożarami, włamaniami. Szczególnie zagrożone pod tym względem są obiekty, które aktualnie nie są użytkowane. Niemniej jednak szereg uchybień stwierdzono również w przypadku przekazania zabytku nieruchomego w dzierżawę lub najem. Stosowne umowy nie gwarantowały w sposób dostateczny wyegzekwowania od dzierżawców lub najemców obowiązków związanych z zabytkowym charakterem danego obiektu, na przykład obowiązku przeprowadzenia w określonym terminie niezbędnych prac konserwatorskich. Niektóre umowy pozbawione były również zapisów gwarantujących możliwość przeprowadzenia przez właściciela kontroli sposobu gospodarowania zabytkiem. Do tego w wielu przypadkach stwierdzono brak wymaganej od właścicieli lub posiadaczy zabytków nieruchomości dokumentacji, na przykład programu prac konserwatorskich.

Ponadto należy przytoczyć spostrzeżenia NIK dotyczące braku aktualnych danych w rejestrach i ewidencjach zabytków prowadzonych przez wojewódzkie służby ochrony zabytków, co w opinii NIK spowodowane jest niedostateczną obsadą kadrową służb ochrony zabytków w stosunku do ilości nałożonych zadań. Niedobory kadrowe skutkują ponadto brakiem możliwości sprawnego działania w zakresie nakładania i egzekwowania zaleceń konserwatorskich. Wojewódzcy konserwatorzy zabytków spotykają się także z problemem ograniczeń kadrowych, gdy istnieje konieczność zweryfikowania poprawności prowadzenia prac konserwatorskich, a także reagowania na przypadki prowadzenia prac bez zezwolenia.

Dopełnieniem zaprezentowanego stanu rzeczy są stwierdzone przez NIK uchybienia dotyczące przyjęcia Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami, a także braku prawidłowego nadzoru nad służbą konserwatorską.

W kontekście przytoczonego stanowisko zwracam się z pytaniem, jakie działania podejmie Pan Minister w celu usunięcia nieprawidłowości, które wskazała Najwyższa Izba Kontroli.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Knosala